

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3274-21

meddelad i Stockholm den 16 september 2022

KLAGANDE

Anneli Omsorg Skandinavien AB, 556933-0201

Ombud: Advokat Josephine Fremling och biträdande jurist Lisa Kristensson
WERKS Advokater AB
Östra Hamngatan 41–43
411 10 Göteborg

MOTPART

Inspektionen för vård och omsorg
Box 45184
104 30 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 29 april 2021 i mål nr 5388-20

SAKEN

Tillstånd att bedriva enskild verksamhet enligt socialtjänstlagen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet och beviljar Anneli Omsorg Skandinavien AB tillstånd att bedriva enskild verksamhet i form av hemtjänst enligt ansökan.

BAKGRUND

1. Sedan den 1 januari 2019 krävs tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att yrkesmässigt bedriva hemtjänst. Tidigare fanns det inget krav på tillstånd för att bedriva sådan verksamhet. Det här målet gäller en ansökan om tillstånd från ett bolag, Anneli Omsorg Skandinavien AB, som bedriver hemtjänst sedan 2014 men som nu har nekats tillstånd av IVO att fortsätta bedriva verksamheten. IVO har hänvisat till ekonomisk misskötsamhet genom att verksamheten under en tid inte bedrivits enligt det aktiebolagsrättsliga regelverket.
2. Det som lades bolaget och dess företrädare till last var följande. Under 2018 understeg det egna kapitalet i bolaget hälften av det registrerade aktiekapitalet. Det ålåg då styrelsen att upprätta en kontrollbalansräkning, vilket styrelsen inte gjorde. Bolaget hade inte heller någon revisor för räkenskapsåren 2016 och 2017, trots att bolaget var skyldigt att ha det.
3. Med hänvisning till det anförda gjorde IVO bedömningen att bolagets företrädare inte var lämpliga att företräda verksamheten och avslag ansökan.
4. Det har efter IVO:s beslut konstaterats att bolaget inte varit skyldigt att ha någon revisor under 2016.
5. Bolaget överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm som avslag överklagandet. Det gjorde även Kammarrätten i Stockholm, sedan bolaget hade överklagat förvaltningsrättens avgörande dit.

YRKANDEN M.M.

6. *Anneli Omsorg Skandinavien AB* yrkar att bolaget ska beviljas tillstånd att bedriva hemtjänst och anför följande. Det är inte givet att det som lagts bolagets företrädare till last är sådant som ska beaktas vid bedömningen av om företrädarna är lämpliga att driva verksamheten. Bolaget rättade dessutom till bristerna flera år innan IVO fattade beslut i ärendet. Bolaget ändrade styrelsens sammansättning, återställde det egna kapitalet och anlidade en auktoriserad revisor. Bolaget har hela tiden haft en stabil ekonomi och därmed ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.
7. *Inspektionen för vård och omsorg* anser att överklagandet ska avslås och anför följande. Bristerna är allvarliga. Bristerna har vidare inträffat så nära i tiden att de är av relevans vid bedömningen av om företrädarna är lämpliga att bedriva verksamheten.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i målet**

8. Frågan i målet är om tillstånd att bedriva hemtjänst kan beviljas trots att bolagets företrädare inte har följt grundläggande bestämmelser i det bolagsrättsliga regelverket.

Rättslig reglering m.m.

9. Enligt 7 kap. 1 § första stycket 6 socialtjänstlagen (2001:453) får ett bolag inte utan tillstånd av IVO yrkesmässigt bedriva hemtjänst.

10. I 2 § regleras förutsättningarna för att beviljas tillstånd. Av tredje stycket följer att företrädarna för ett bolag måste bedömas lämpliga för att tillstånd ska kunna beviljas och att vid lämplighetsbedömningen ska beaktas viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. De brister som läggs bolaget och dess företrädare till last är att styrelsen inte upprättade någon kontrollbalansräkning trots att bolagets eget kapital under 2018 understeg hälften av det registrerade aktiekapitalet (s.k. kritisk kapitalbrist) samt att bolaget inte hade någon revisor under 2017 trots att det fanns en skyldighet för bolaget att ha det. Det står enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening klart att dessa brister utgör sådan misskötsamhet som ska beaktas vid en lämplighetsprövning enligt 7 kap. 2 § tredje stycket socialtjänstlagen.
12. Konsekvensen av att en bolagsstyrelse inte följer de regler som finns i aktiebolagslagen (2005:551) om förfarandet vid kritisk kapitalbrist är att styrelseledamöterna kan bli personligt betalningsansvariga för bolagets skulder.
13. Annat har inte framkommit än att bolaget har haft en stabil ekonomi och betalat sina skulder. Det finns inte heller något som tyder på att bolaget har ägnat sig åt ogenomtänkt eller oseriöst företagande. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen kan därför bolagets bristande efterlevnad av denna del av det bolagsrättsliga regelverket inte anses så allvarlig att tillstånd bör nekas på den grunden.

14. Det förhållandet att bolaget inte har haft en revisor trots att det funnits krav på det utgör ett allvarligt åsidosättande av det bolagsrättsliga regelverket. Kravet på revisor är grundläggande för att tillgodose bl.a. det allmännas intresse av en ändamålsenlig kontroll av bolaget. Bristen ligger dessutom inte särskilt långt tillbaka i tiden. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening talar detta med styrka för att tillstånd bör nekas.
15. Frågan är om det i detta fall ändå finns skäl att inte avslå ansökan med stöd av 7 kap. 2 § tredje stycket socialtjänstlagen. Det ska härvid göras en bedömning av om bristen kan anses ursäktlig och om tillräckliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa att bolaget inte hamnar i samma situation på nytt.
16. Bolaget har bedrivit hemtjänst sedan 2014. Fram till och med 2016 omfattades det inte av något krav på att ha revisor, men från och med 2017 gjorde bolaget det. Bolaget har uppgett att avsaknaden av revisor under 2017 berodde på ett förbiseende. När det upptäcktes anlidade bolaget en auktoriserad revisor.
17. Det kan alltså konstateras att det handlar om bristande efterlevnad av regelverket under en begränsad tid, och det saknas anledning att ifrågasätta bolagets uppgift att bristen berodde på ett förbiseende. Mot den bakgrunden måste bristen anses vara ursäktlig. Vidare konstateras att bolaget avhjälpste bristen genom att anlita en revisor 2018.
18. Sammanfattningsvis finns det enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening inte grund för att avslå ansökan med stöd av 7 kap. 2 § tredje stycket socialtjänstlagen.

19. IVO har i sitt beslut gjort bedömningen att övriga krav som ställs för ett tillstånd är uppfyllda. Överklagandet ska följaktligen bifallas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Thomas Bull, Ulrik von Essen, Marie Jönsson och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Anna Ekman.